

Suvestinė redakcija nuo 2019-05-01

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [105-3897](#), i. k. 1052250ISAK9/A1-241

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL PSICHOSOCIALINIŲ PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIŲ TYRIMO METODINIŲ
NURODYMŲ PATVIRTINIMO**

2005 m. rugpjūčio 24 d. Nr. V-699/A1-241

Vilnius

Vadovaudamiesi Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, 8 punktu ir 16.2 papunkčiu ir įgyvendindami Tarptautinės darbo organizacijos 2006 m. Konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje nuostatas:

1. T v i r t i n a m e Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodinius nurodymus (pridedama).

2. P a v e d a m e įsakymo vykdymą kontroliuoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos viceministrui ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ŽILVINAS PADAIGA

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2005 m. rugpjūčio 24 d.
įsakymu Nr. V-699/A1-241
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2019m. vasario 5 d.
įsakymo Nr. V-153/A1-77
redakcija)

PSICHOSOCIALINIŲ PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIŲ TYRIMO METODINIAI NURODYMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai (toliau – Nurodymai) nustato psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių (toliau – psichosocialiniai veiksniai) tyrimo reikalavimus ir kvalifikacinius reikalavimus šį tyrimą atliekantiems asmenims.

2. Nurodymuose vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Stresas darbe** – darbuotojo reakcija į nepalankius darbo sąlygų, darbo reikalavimų, darbo organizavimo, darbo turinio, darbuotojų tarpusavio santykių ir (ar) santykių su darbdaviu ir (ar) trečiaisiais asmenimis psichosocialinius veiksniai.

2.2. Kitos Nurodymuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbo kodekse, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Profesinės rizikos vertinimo bendruosiuose nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Profesinės rizikos vertinimo bendrieji nuostatai), ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose darbuotojų saugą ir sveikatą.

3. Tiriant psichosocialinius veiksniai vertinama:

3.1. darbo sąlygos (pavyzdžiui, darbas nakties laiku ar pamainomis, darbas veikiant cheminiams, biologiniams, ergonominiams, fizikiniams ar fiziniams veiksniams);

3.2. darbo reikalavimai (pavyzdžiui, darbo krūvis, darbo tempas, darbui atlikti skiriamas laikas, darbo terminai, atsakomybė, emociniai reikalavimai, darbuotojų sugebėjimų ar galimybių ir reikalavimų atlikti darbą atitikimas);

3.3. darbo organizavimas (pavyzdžiui, darbo laiko trukmė, darbo vaidmens, darbo atlygio ypatumai, saugumas dėl darbo, teisingumas darbe, mokymų užtikrinimas, karjeros galimybės, izoliacija, pokyčių valdymo ypatumai, darbo ir asmeninio gyvenimo derinimo galimybės);

3.4. darbo turinys (pavyzdžiui, įtaka darbo procesui ir rezultatui, darbo monotonija, darbo prasmingumas);

3.5. darbuotojų tarpusavio santykiai ir (ar) santykiai su darbdaviu ir (ar) trečiaisiais asmenimis (pavyzdžiui, kolegų ir vadovų palaikymas, konfliktai, fizinis ir psichologinis smurtas darbe).

4. Psichosocialinių veiksnių tyrimą atlieka kompetentingi asmenys, Nurodymų 5 punkte nustatytus reikalavimus atitinkančių mokymų, kurių bendra apimtis ne mažiau kaip 16 val., metu įgiję toliau išvardytų sričių kompetencijų ir turintys tai patvirtinantį (-ius) pažymėjimą (-us):

- 4.1. psichosocialiniai veiksniai, stresas darbe, jo poveikis darbuotojų sveikatai ir gerovei, darbingumui;
- 4.2. tarptautinių organizacijų gairės dėl psichosocialinių veiksnių tyrimo ir vertinimo;
- 4.3. psichosocialinių veiksnių tyrimo ir vertinimo teisinis reglamentavimas Lietuvoje;
- 4.4. psichosocialinių veiksnių tyrimo, vertinimo principai ir metodikos.
- 5. Psichosocialinių veiksnių tyrimo mokymai gali būti vykdomi pagal vieną ar kelias mokymo programas, parengtas švietimo teikėjų. Švietimo teikėjų darbuotojai, teikiantys psichosocialinių veiksnių tyrimo mokymų paslaugas, turi būti įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą (magistro kvalifikacinį laipsnį) ir ne mažiau kaip 3 metų darbo patirtį vienoje ar keliuose Nurodymų 4.1–4.4 punkteliuose išvardytose srityse.

II SKYRIUS PSICHOSOCIALINIŲ VEIKSNIŲ TYRIMAS

6. Psichosocialiniai veiksniai tiriami taikant gerąją praktiką ir (arba) moksliniais tyrimais pagrįstas ir (ar) tarptautinių organizacijų rekomenduotas metodikas (pavyzdžiui, Lietuvai adaptuoti Jungtinės Karalystės Sveikatos ir saugos tarnybos parengti streso valdymo standartai, skelbiami Higienos instituto interneto svetainėje adresu <http://www.hi.lt/lt/streso-darbe-valdymo-standartai.html>). Tiriant psichosocialinius veiksnius laivuose taip pat atsižvelgiama į Tarptautinių laivybos rūmų ir Tarptautinės transporto darbuotojų federacijos paskelbtą Priekabiavimo ir persekiojimo prevencijos laivuose gairių naujausią redakciją, kurios vertimas į lietuvių kalbą skelbiamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos interneto svetainėje www.socmin.lrv.lt.

7. Psichosocialinių veiksnių tyrimo metu darbdavys užtikrina pokalbių su darbuotojais ar jų atstovais, darbuotojų anketavimo galimybę.

8. Surinkus duomenis apie psichosocialinius veiksnius, jie apibendrinami ir nustatomi psichosocialiniai veiksniai, keliantys stresą darbe, bei įvertinamas galimas poveikis darbuotojų sveikatai ir gerovei (psichologinei savijautai, psichikos ir bendrai sveikatos būklei, darbingumui).

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9. Baigus psichosocialinių veiksnių tyrimą, atliekami Profesinės rizikos vertinimo bendruosiuose nuostatuose nurodyti tolesni profesinės rizikos vertinimo veiksmai.

10. Psichosocialinių veiksnių tyrimo rezultatai aptariami su darbuotojais ir jų atstovais.

11. Kompetentingi asmenys, atliekantys psichosocialinių veiksnių tyrimą, turi užtikrinti gautos informacijos konfidencialumą: šios informacijos viešai neskelbti ir neplatinti.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [V-153/A1-77](#), 2019-02-05, paskelbta TAR 2019-02-19, i. k. 2019-02629

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. rugpjūčio 24 d. įsakymo Nr. V-699/A1-241 "Dėl Psichosocialinių rizikos veiksnių tyrimo metodinių nurodymų patvirtinimo" pakeitimo